

Perämerenketomaruna

Bottnisk malört (bottenviksmalört)
Artemisia campestris subsp. *bottnica*

Uhanalaisuusluokka (IUCN): äärimmäisen uhanalainen (CR)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 1066/2023)
Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

EU:n lajikoodi: 1945

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)
BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, va-
kaa

Luonnehdinta

Perämerenketomaruna on monivuotinen, 20–80 cm korkea ruoho. Sen varret ovat pystyt tai kohenevat, ohuet ja sitkeät sekä usein punaiset. Lehdet ovat kapealiuskaiset ja ainakin alimmat lehdet ovat ruodilliset. Kukinto on kapeahko mykeröstö. Perämerenketomaruna on hyvin vaikea erottaa ketomarunasta (*Artemisia campestris* subsp. *campestris*), josta se on luultavasti kehittynyt ja jonka kanssa se usein risteytyy. Perämerenketomarunalla on useimmiten suuremmat ja karvaisemmat mykeröt. Lajin taksonomia vaatii vielä selvittelyä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Perämerenketomaruna kasvaa hiekkamaalla avoimilla ja kuivilla paikoilla, kuten hiekkarannoilla. Perämeren rantojen kotoperäinen kasvi kasvaa Suomessa alkuperäisenä vain Tornion Vähä-Huiturissa ja Hailuodossa. Muut rannikon alkuperäisesiintymät ovat joko hävinneet tai risteytyneet ketomarunan kanssa. Uuslevinnän tuloksena radan- ja tienvarsilla kasvaa kasvia, jonka taksonominen asema ei ole selvillä.

Nykytila ja uhkatekijät

Perämerenketomarunan säilymisen suurin uhka on risteytyminen ketomarunan kanssa. Myös umpeenkasvu, hiekkarannan voimakas virkistyskäyttö ja satunnaistekijät uhkaavat pieniä populaatioita. Vähä-Huiturin esiintymä ja sen säilyminen on otettu huomioon Perämeren kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Kasvupaikan avoimuutta on lisätty puustoa ja pensaikkoa raivaamalla. Hailuodon esiintymässä on vain muutama yksilö. Kasvia on pyritty elvyttämään siirtoistutusten avulla 2010-luvulla, mutta yksilöiden vakiintuminen uusille paikoille vaikuttaa seurannan perusteella epävarmalta.

Hoitosuositukset

Kasvupaikat tulee pitää avoimina. Perämerenketomarunan biologiaa ja ekologisia vaatimuksia tulee selvittää ennen kuin yksityiskohtaisia hoitosuosituksia voidaan antaa.

Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.). 1998. Retkeilykasvio. 4. uudistettu painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.
- Kalliovirta, M. 2017. Perämerenmaruna (*Artemisia campestris* L. ssp. *bottnica* Lundstr. ex Kindb.). Teoksessa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. S. 243–245. Suomen ympäristö 1/2017.
- Uotila, P. 2012. Perämerenmaruna – bottenhavsmalört. Teoksessa: Rytteri, T., Kalliovirta, M. & Lampinen, R. (toim.). Suomen uhanalaiset kasvit. S. 55–57. Tammi, Helsinki.

Kuva: Päivi Virnes